

Aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van slechthorende kinderen is essentieel omdat deze ontwikkeling bepaalt hoe succesvol een kind is in het aangaan van vriendschappen en het onderhouden van relaties. In dit proefschrift wordt getracht een link te leggen tussen het gehoorverlies van kinderen, de gevolgen hiervan op hun taal- en communicatievaardigheden en het effect hiervan op hun sociaal-emotionele ontwikkeling.

De eerste studie beschreven in dit proefschrift is echter methodologisch van karakter. Het bestudeert hoe onderzoekers omgaan met zogenoemde 'missing data' en het draagt oplossingen aan hoe hiermee om te gaan in wetenschappelijk onderzoek.

De tweede studie is cross-sectioneel van aard en toont aan dat niet de taalvaardigheid, maar juist de communicatievaardigheden van jonge slechthorende kinderen van belang zijn voor hun sociaal-emotionele ontwikkeling. Goede communicatievaardigheden gaan in deze studie samen met beter sociaal functioneren en minder gedragsproblemen.

Een aansluitende longitudinale studie bij peuters en kleuters met een cochleair implantaat (CI) laat zien dat jonge kinderen met een CI evenveel psychopathologie vertonen als horende leeftijdsgenootjes. Hoe beter de ontwikkeling van taal- en communicatievaardigheden over de jaren heen, hoe minder symptomen van depressie en angst gezien worden. Een goede taalontwikkeling op jonge leeftijd draagt bij aan het voorkómen van symptomen van agressie en hyperactiviteit.

Vervolgens worden diverse aspecten van het sociaal functioneren bestudeerd en geobserveerd waaronder de Theory of Mind (ToM). ToM is de mogelijkheid om je te kunnen verplaatsen in de gedachtenwereld van een ander. Kinderen met matig gehoorverlies vonden het moeilijker dan horende leeftijdsgenootjes om andermans wensen en gedachten te begrijpen, helemaal als deze anders waren dan hun eigen wensen of gedachten. Hoge taal- en communicatievaardigheden waren in deze studie gerelateerd aan een betere ToM. Dit is essentieel voor het ontwikkelen van een empathisch vermogen. De laatste studie beschrijft dan ook het empathisch vermogen van slechthorende tieners vergeleken met horende leeftijdsgenoten. Zowel uit zelfrapportage, als uit observaties blijkt dat slechthorende kinderen meer moeite hebben met het begrijpen van andermans emoties. Ze tonen ook minder prosociaal gedrag dan horende kinderen.

Bovenstaande studies laten zien dat de communicatievaardigheden van slechthorende kinderen vaker relatief verder achter blijven dan hun taalvaardigheden. Deze communicatievaardigheden bepalen de mogelijkheden die een kind krijgt om incidenteel te leren; onbedoeld leren buiten de schoolse setting en door het observeren van anderen. Dit verklaart waarom herhaaldelijk een sterke relatie gevonden wordt tussen de communicatievaardigheden en het sociaal functioneren van slechthorende kinderen. Ondanks het feit dat bekend is dat vroege interventie leidt tot een betere spraak- en taalontwikkeling bleken bovenstaande studies niet in staat om een oorzakelijk verband te leggen tussen vroege interventie van gehoorverlies en de sociaal-emotionele ontwikkeling van

slechthorende kinderen. Momenteel lopen nieuwe studies om het effect van vroege interventie op de sociaal-emotionele ontwikkeling van slechthorende kinderen te onderzoeken.